

ธรรมชาติของเด็กวัย ๓ ปี - ๕ ปี

๓ ปี	๔ ปี	๕ ปี
<p>เป็นวัยที่ได้ก็จะช่างสงสัย ช่างถาม ช่างเลียนแบบ และเป็นวัยช่างสำรวจโลกใบน้อยของเขา จะสนใจเกี่ยวกับการฝึกทักษะต่าง ๆ อย่างมาก เช่น เล่นไม้สั้นหรือขี้จักรยานสามล้อ แต่ยังไม่ค่อยเข้าใจเรื่องของ “เมื่อวานนี้” “พรุ่งนี้” ชอบทำอะไรซ้ำ ๆ</p>	<p>เด็กวัยนี้ส่วนใหญ่จะใช้พลังไปกับการเล่น มีความเชื่อมั่นในตัวเองมากและอยากลองของใหม่ อยากรู้ อยากเห็น ชอบกระโดด โลดเต้น ชอบตะโกน หัวเราะ ไม่ค่อยมีความอดทน มีจินตนาการสูงจนบางครั้งทำให้พูดจาอ้อวตเกินจริง ซึ่งถือเป็นเรื่องปกติสำหรับเด็กวัยนี้</p>	<p>วัยนี้เป็นช่วงหัวเลี้ยวหัวต่อสุดท้ายของการเป็นเด็กวัยต้นที่ย่างเข้าสู่วัยเจริญเติบโตขั้นต่อไป บางคนเข้าอนุบาลแล้ว เด็กจะร่าเริง แจ่มใส ใช้พลังหมดไปกับการเล่น</p>
<p>เด็กปฐมวัยเป็นช่วงที่จะพัฒนาความสามารถในการเรียนรู้คุณธรรมได้มากที่สุด การพัฒนาระยะเริ่มแรกของชีวิตมีผลต่อพัฒนาในระยะอื่น ๆ ที่ตามมาการปลูกฝังคุณธรรมลักษณะนิสัยหรือบุคลิกภาพที่ดีในช่วงปฐมวัยจึงเป็นเรื่องที่สำคัญมาก</p>		
<p>เด็กวัย ๓ - ๕ ปี สติปัญญากำลังพัฒนาในขั้นเตรียมการ (Preoperational Stage) อยากรู้ อยากเห็น อยากเล่นและอยากกินตลอดเวลา ถือว่าตนเองเป็นใหญ่ เป็นศูนย์กลางของสังคม จึงเอาแต่ใจตนเอง ขาดความมีเหตุผล ขาดความรู้สึกรับผิดชอบชีวิต เด็กบางคนจึงอาจทำร้ายหรือแกล้งเพื่อน ๆ ให้ได้รับอันตรายได้ ถ้าครูหรือพี่เลี้ยงขาดความระมัดระวังเท่าที่ควร</p>		
<p>ช่วง ๒ - ๔ ขวบ เด็ก ๆ จะตื่นตัวกับสิ่งแปลกใหม่ตามธรรมชาติ ได้เรียนรู้สิ่งแวดล้อมรอบตัวโดยประสบการณ์ตรงและกระทำซ้ำ ๆ ในสิ่งที่ชอบ มีการเล่นที่ใช้จินตนาการของตนช่วงความสนใจจะสั้น ชอบถามว่า “อะไร” “ทำไม” บ่อย ๆ ในช่วง ๔ - ๖ ขวบ เด็ก ๆ เริ่มสนุกสนานกับการเล่นและการทำงาน เริ่มเรียนรู้บทบาทของผู้ใหญ่โดยการจินตนาการและเล่นบทบาทสมมุติ มีความอยากรู้อยากเห็นในสิ่งต่าง ๆ และเริ่มเข้าใจผู้อื่นบ้างแล้ว</p>		

พัฒนาการด้านต่าง ๆ ของเด็กวัย ๓ ปี - ๕ ปี

พัฒนาการด้าน	๓ ปี	๔ ปี	๕ ปี
ด้านร่างกาย	<ul style="list-style-type: none"> - ใส่รองเท้าได้ด้วยตนเอง (แต่ยังไม่สามารถผูกเชือกรองเท้าได้) - แต่งตัวได้แต่ต้องมีผู้ช่วย เช่น ติดกระดุมรูปชิป - ป้อนข้าวเองได้แต่อาจหกเลอะเทอะบ้าง - สามารถยืน ทรงตัวและกระโดด ขาเดียวได้ - เดินได้มั่นคง เดินเป็นเส้นตรงได้ - การเคลื่อนไหวกระฉับกระเฉงสามารถหยุดหรือเลี้ยวได้อย่างฉับพลัน - กระโดดข้ามสิ่งกีดขวางสูง ๖ นิ้วได้ - สามารถแปร่งฟัน ล้างมือ และต็มน้ำด้วยตนเองได้ - ชอบการเล่นที่ต้องใช้มือและนิ้ว เช่น จับ แคะ แกะ วาดภาพระบายสี ต่อบล็อกไม้ได้ ๕-๗ ชิ้น 	<ul style="list-style-type: none"> - แต่งตัวได้แต่ยังต้องช่วยเหลืออยู่ โดยเฉพาะ ผูกเชือกรองเท้า - ทานอาหาร แปร่งฟัน หวีผม ล้างหน้าด้วยตนเองได้ - กระโดดขาเดียวได้ไกลถึง ๔-๖ ก้าวและเดินเป็นวงกลมได้ - วิ่ง กระโดดข้ามสิ่งกีดขวางได้คล่อง - ชอบปีนป่าย - ต่อบล็อกไม้เป็นหอคอยสูง ๆ ได้ถึง ๑๐ ชั้น - ใช้กรรไกรได้ดีขึ้น สามารถตัดกระดาษตามรอยประได้ - คัดลอกตัวเลขหรือตัวหนังสือตามแบบได้ - บั่นแบ่งโดหรือดินน้ำมันเป็นรูปสัตว์หรือสิ่งของได้ - ร้อยลูกปัดเม็ดเล็ก ๆ ได้ 	<ul style="list-style-type: none"> - วิ่งได้เร็วขึ้น ทรงตัวได้ดีกว่าเดิม ปีนป่าย โหนตัวไปมาได้คล่อง - รู้จักโยน เตะ และรับลูกบอล - ใช้มือได้ดี จับดินสอ พู่กัน สีเทียนได้ถูกต้อง - วาดรูปคนในส่วนหัว แขนขา และลำตัวได้ - ขี่จักรยานสามล้อได้ชำนาญมากขึ้น - บางคนอาจขี่จักรยานสองล้อได้ - ใช้ช้อนและส้อมได้ดี - เริ่มถนัดซ้ายหรือขวา - กระโดดข้ามสิ่งกีดขวางเตี้ย ๆ กระโดดเชือกได้ - วิ่งเหยาะ ๆ วิ่งบนปลายเท้าได้ - สามารถผูกเชือกรองเท้าได้
ด้านสติปัญญา	<ul style="list-style-type: none"> - 	<ul style="list-style-type: none"> - ใช้คำที่บอกตำแหน่งได้ เช่น ข้างหน้า ข้างหลัง - เข้าใจความหมาย “สูงที่สุด” “ใหญ่ที่สุด” “เท่ากัน” “มากกว่า” “บน” “ล่าง” 	<ul style="list-style-type: none"> - รู้จักสีหลัก คือ แดง เหลือง น้ำเงิน เขียว ส้ม - สามารถจำที่อยู่และเบอร์โทรศัพท์ได้ - เข้าใจเรื่องเล่า รู้การเริ่มต้น ตอนกลาง ตอนจบ -

พัฒนาการด้านต่าง ๆ ของเด็กวัย ๓ ปี - ๕ ปี

พัฒนาการด้าน	๓ ปี	๔ ปี	๕ ปี
		<ul style="list-style-type: none"> - เข้าใจลำดับสิ่งที่เกิดขึ้นก่อนหลังในแต่ละวัน เช่น อาหารเข้าก่อนอาหารเที่ยง - รู้จักสี ๖-๘ สี และรูปร่างประเภทต่าง ๆ 	<ul style="list-style-type: none"> - เข้าใจการอ่านหนังสือจากซ้ายไปขวา จากบนลงล่าง - วาดรูปคน สัตว์ สิ่งของได้ - เข้าใจ “มากกว่า” “น้อยกว่า” “เท่ากับ” - จัดหมวดหมู่หรือจับคู่สิ่งต่าง ๆ ได้ เช่น กลุ่มของสัตว์ ฯลฯ - มีความคิดด้านการวางแผนการเล่น บทบาทสมมติ การเล่นที่หลากหลาย - ชอบเกมต่อภาพโดมิโน
ด้านภาษา	<ul style="list-style-type: none"> - เรียงร้อยคำศัพท์พูดเป็นประโยคได้ เช่น “คุณแม่กำลังดื่มน้ำ” - ชอบฟังนิทาน เพลง และบอกเล่าเรื่องราวได้ - ชอบสังเกตและจดจำคำศัพท์จากบทสนทนาของผู้ใหญ่ - วาดวงกลมและสี่เหลี่ยมจัตุรัสได้ - สนใจเรื่องความเหมือนหรือแตกต่าง สามารถแยกแยะ จับคู่และเรียกสีต่าง ๆ ได้ - สามารถบอกอายุของตนเองได้ - สามารถนับสิ่งของได้ ๒-๓ สิ่ง 	<ul style="list-style-type: none"> - สามารถจดจำตัวอักษร ค้างาย ๆ ที่ได้เรียน และเขียนชื่อตนเองได้ - นับสิ่งของ ๑-๗ ได้ด้วยเสียงอันดังแต่บางครั้งอาจไม่เรียงลำดับ - ถามและตอบคำถามเกี่ยวกับใคร อะไร ที่ไหน ทำไม ฯลฯ - สามารถทำตามคำสั่งที่ไม่เกี่ยวข้องกันได้ ๒ คำสั่ง เช่น “เอานมวางบนโต๊ะ แล้วไปใส่เสื้อกันฝน” 	<ul style="list-style-type: none"> - สนใจคำศัพท์ใหม่ ๆ - ชอบเถียงและใช้เหตุผล เช่น ใช้คำว่า “เพราะว่า” - มีความคิดสร้างสรรค์สามารถจำและเล่าเรื่องราวแสดงท่าทางประกอบได้

พัฒนาการด้านต่าง ๆ ของเด็กวัย ๓ ปี - ๕ ปี

พัฒนาการด้าน	๓ ปี	๔ ปี	๕ ปี
ด้านอารมณ์-สังคม	<ul style="list-style-type: none"> - ยอมรับคำแนะนำและทำตามคำสั่งง่าย ๆ - ชอบช่วยทำงานบ้าน - ช่างสังเกตและชอบเฝ้าดู - ชอบเล่นกับเด็กคนอื่น ๆ บางครั้งเข้ากลุ่มกับเด็กที่โตกว่า - ยอมแบ่งปันให้เพื่อน แม้ใจจริงออกจะหวงของอยู่สักหน่อย 	<ul style="list-style-type: none"> - ชอบมีเพื่อนอยู่ท่ามกลางเพื่อนเล่นด้วยกันเป็นกลุ่ม - รู้จักการรอคิวและแบ่งปัน - รู้จักคิดและมีเหตุผลมากขึ้น - ชอบคุยโอ้อวด แสดงความเป็นเจ้าของ - บางครั้งจะพูดโกหกเพื่อปกป้องตนเองและเพื่อนโดยไม่มีความเข้าใจที่แท้จริง ในสิ่งที่ได้ทำ - เมื่อโกรธจะแสดงอารมณ์ออกมาหรือเตะ ตี - สนุกกับการได้เล่นบทบาทสมมติต่าง ๆ 	<ul style="list-style-type: none"> - คิดค้นเกมที่มีกฎง่าย ๆ ได้ - ชวนเพื่อนเล่นบทบาทสมมติโดยมีของเล่นประกอบด้วย - บางครั้งยังแยกไม่ออกระหว่างเรื่องจริงกับเรื่องที่แต่งขึ้น - กลัวเสียงดัง ความมืด ความสูง สัตว์ หรือคน - รู้จักการรอคอย รู้จักแบ่งปัน - เล่นเฉพาะกับเพื่อนที่สนิท ๒-๓ คนเท่านั้น อาจไม่พอใจหากมีใครมาขอเล่นเพิ่ม - ตัดสินใจได้ด้วยตนเอง แสดงความมั่นใจ - เริ่มมีความเข้าใจพื้นฐานเกี่ยวกับความถูกต้องและความผิด - เล่นได้อย่างอิสระโดยไม่ต้องมีคนดูแลอยู่ตลอดเวลา

การดูแลเด็กวัย ๓ ปี - ๕ ปี

๓ ปี	๔ ปี	๕ ปี
<ul style="list-style-type: none"> - ปลอ่ยให้เด็กได้เล่นอย่างอิสระ จะช่วยให้เด็กมีสุขภาพจิตดี สดใส ร่าเริง - ฝึกให้เด็กใช้เชือกผูกกรองเท้า - ชวนเด็กเล่นลูกบอล ขว้าง รับ จับเตะ - ชวนเด็กพูดคุยบ่อย ๆ โดยใช้ประโยคสั้น ๆ ถามคำถาม และฟังคำตอบ - ช่วยเพิ่มคำและข้อความในประโยคพูดของเด็ก เช่น “ใช่แล้วจ้ะ นั่นคือดอกไม้ มีสีแดงและกลิ่นหอม” - สอนให้เด็กรู้จักจำชื่อและนามสกุลของตนเองให้ได้ - หาหนังสือนิทานให้เด็กได้อ่านหรืออ่านให้เด็กฟังหลาย ๆ ครั้ง เพื่อช่วยให้เรียนรู้ภาษาได้เร็ว - ส่งเสริมการอ่านและการเขียนโดยให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมด้วยการจัดเตรียมกระดาษ สมุด ดินสอ สำหรับใช้ในการแสดงบทบาทสมมติกับเด็ก - ชวนเด็กนับสิ่งของต่าง ๆ เช่น ลูกกอล์ฟ ถ้วย ผ้ากันเปื้อน หรือตุ๊กตา - ช่วยเด็กทำการทดลอง วิทยาศาสตร์ ง่าย ๆ เช่น ความน่าสนใจของแม่เหล็ก การปลูกต้นไม้ พร้อมอธิบายว่าเกิดขึ้นได้อย่างไร ทำไมถึงเป็นอย่างนั้น โดยการใช้หนังสืออ้างอิง 	<ul style="list-style-type: none"> - อ่านหนังสือให้ฟังเสียงดัง ๆ ชวนให้เด็กสนใจดูหนังสือของเขาเอง ชี้ชวนให้อ่านจากหนังสือพิมพ์ ก่อ่งขนมต่าง ๆ ฯลฯ - ให้เด็กอ่านนิทานแล้วเล่าให้เพื่อน ๆ ฟัง - ส่งเสริมให้ฝึกการเขียนและการใช้คำ โดยช่วยจัดหา ดินสอ กระดาษหรือสมุดให้เด็กได้เขียนรูปภาพและคำอธิบาย - ให้เด็กได้ทำงานศิลปะที่หลากหลาย ด้วยการปั้นดินน้ำมันหรือวาดรูปภาพลงบนผ้า สอนให้รู้จักการผสมสีต่าง ๆ และการระบายสี - ให้ความสำคัญกับการสอนตัวเลข การเรียงลำดับ การนับสิ่งของ การรู้ระยะห่าง เช่น ข้างบน ข้างใน ข้าง ๆ ใหญ่กว่า โลกกว่า ฯลฯ - สอนให้เด็กรู้วิธีการใช้โทรศัพท์ - พูดชมเชยเมื่อเด็กทำดี หรือทำอะไรได้สำเร็จให้ได้ คิดอย่างอิสระ - ให้เด็กมีส่วนร่วมในการวางแผนปลูกต้นไม้ รดน้ำ ต้นไม้ เด็กจะสนุกและรู้จักสังเกตความเจริญเติบโตของต้นไม้ 	<ul style="list-style-type: none"> - ชวนเด็กเล่นเกมหรือทำท่าทางตามผู้นำ เช่น กระโดด เชือกวิ่งเหยาะ ๆ ร้องเพลง เดินรำ ผูกปมเชือก เพื่อ ส่งเสริมพัฒนาการอวัยวะต่าง ๆ ของร่างกายให้ทำงานประสานกันได้ดีขึ้น - เรียนรู้การแยกแยะชิ้นส่วนและรวมชิ้นส่วนต่าง ๆ เข้าด้วยกัน เช่น แกะนาฬิกาที่ไม่ใช่แล้ว - สอนให้เด็กรู้จักซ่อมแซมของเล่นและหนังสือ - เสริมการเล่นบทบาทสมมติเข้ากับการอ่านทุกวัน โดยใช้โทนเสียงแตกต่างกันให้เด็กมีส่วนร่วมโดยให้ แต่งเรื่องตอนจบจากจินตนาการของเด็กเอง - ให้เด็กเล่านิทานให้เราฟัง - ให้เด็กเขียนการ์ด “ขอบคุณ” การ์ดวันเกิด พร้อมคำอวยพร - ชวนเล่นเกมง่าย ๆ ในกลุ่มเล็ก ๆ เพื่อให้เด็กเรียนรู้ และปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ที่ตกลงกัน สอนให้เด็กรู้จัก ขอร้อง โกล่เกลี่ย ต่อรอง และขอโทษ - กล่าวคำขอบคุณหรือชมเชยเด็กเพื่อให้เขาเข้าใจถึงคุณค่าในสิ่งที่เขาทำจริง ๆ เช่น “โอ้โฮ...หนูนางของ เล่นแบบนี้แหละคะ เยี่ยมเลย” “หนูช่วยแม่ได้จริง ๆ ขอบใจจ้ะ”

การดูแลเด็กวัย ๓ ปี - ๕ ปี

๓ ปี	๔ ปี	๕ ปี
<ul style="list-style-type: none"> - จัดเตรียมชุดของเล่น พร้อมพูดคุยถึงความเหมือน ความต่าง เช่น อธิบายลำดับขั้นตอนการทำ อาหาร ให้บิดลูกบิด ประตู่ ฯลฯ - ชวนเด็กร้องเพลงง่าย ๆ พร้อมดัดแปลงวัสดุอุปกรณ์ ต่าง ๆ เป็นเครื่องดนตรี เช่น ดัดแปลงกล่องให้เป็น กลอง ชวนกันเต้นรำ เล่น เกมต่าง ๆ เล่นหุ่นมือ - เปิดโอกาสให้เด็กได้แสดงออกทางด้านศิลปะอย่าง เต็มที่ แต่ไม่ควรถามว่า “อะไร” ในขณะที่เด็กกำลัง ใช้จินตนาการวาดอยู่ เพราะเขาอาจยังไม่รู้หรือไม่ สนใจ เพียงแต่ให้ได้สนุกกับการได้วาดง่าย ๆ ก็พอ - พูดถึงสี ตัวเลข และรูปร่างในการสนทนาเป็นประจำ ทุกวัน เช่น “นั่นรถสีแดง” “เนยอยู่ในกล่องสี่เหลี่ยม เล็ก ๆ” - สอนให้ลูกได้ช่วยงานบ้าน เช่น รดน้ำต้นไม้ เก็บถุงเท้าไว้ในลิ้นชัก 	<ul style="list-style-type: none"> - จัดการแสดงละครหรือบทบาทให้เด็กมีส่วนร่วมใน การวางแผนปลูกต้นไม้รดน้ำต้นไม้ เด็กจะสนุกและ รู้จักสังเกตความเจริญเติบโตของต้นไม้ - จัดการแสดงละครหรือบทบาทสมมติเรื่องราวต่าง ๆ เช่น เล่นขายของ งานวันเกิด ฯลฯ 	<ul style="list-style-type: none"> - ฝึกให้เด็กเข้าห้องน้ำได้ด้วยตนเองและให้ล้างมือทุก ครั้ง หลังออกจากห้องน้ำ โดยฝึกให้เป็นนิสัย